

POSTSECULIERE GRENSGEBIEDEN IN DE HEDENDAAGSE ROMAN: INTERPRETEREN OP DE SNIJLIJNEN VAN RELIGIE EN SECULARITEIT

Wat is postsecularisme?

- Over de grenzen van vakgebieden heen groeit het besef dat de **klassieke secularisatietheorieën**, zoals die in de jaren 1960 in de sociologie ontwikkeld werden, de complexe manifestaties van religie in een moderne context niet weten te vatten.
- Net als in andere disciplines (bv. sociologie, antropologie, ideeëngeschiedenis) wordt ook in de literatuurstudie postseculier onderzoek op verschillende manieren ingevuld:
  - Postseculiere **literatuur** (McClure)
  - Postseculiere **leesmethoden** (Mączyńska en Levitt)
  - Postseculiere **metamethodologische reflecties** (Kaufmann)

Welke plaats heeft religie in de moderne Nederlandse literatuur?

- Na WOII ontstaat in de literatuur uit Nederland een traditie van eigenzinnige omgang met de christelijke tradities. Katholieke auteurs zoals **Gerard Reve** en **Frans Kellendonk** zorgen voor ophef door hun persoonlijke invulling van het katholieke geloof. **Jan Wolkers**, **Jan Siebelink** en **Maarten 't Hart** zetten zich in hun literatuur dan weer af tegen hun protestantse jeugd.
- Dit onderzoeksproject gaat na hoe 21ste-eeuwse literatuur uit Nederland die traditie voortzet. In het corpus zit werk van **Charlotte Mutsaers**, **Connie Palmen**, **Désanne van Brederode**, **Franca Treur**, **Lukas Rijneveld**, **Maarten van der Graaff** en **Willem Jan Otten**.

Onderzoeksvraag: hoe verbeeldt 21ste-eeuwse romanliteratuur uit Nederland (de verhouding tussen) religie en seculariteit?

Constructivistische studies (Asad, Cavanaugh, Nongbri) tonen dat religie en seculariteit concepten zijn die ontstaan zijn in de context van de moderniteit. Het Westerse, moderne discours vult ze vaak op een specifieke manier in. Zo wordt religie dominant gezien als geïnterioriseerd, universeel en tekstueel. Deze stap gaat na hoe romans de concepten 'religie' en 'seculariteit' benaderen en hoe die benadering zich verhoudt tot die dominante invulling.

Hoe conceptualiseert de roman religie en seculariteit?

Conceptuele analyse

Deze stap combineert inzichten uit de klassieke en postklassieke narratologie om de narratieve verbeelding van religie en seculariteit in kaart te brengen.

Religie en seculariteit kunnen op velerlei manieren in romans geïntegreerd worden. Soms bevinden ze zich in de verhaalwereld (het vertelde, bv. religieuze personages), soms in de manier waarop die verhaalwereld gepresenteerd wordt (de vertelling, bv. via metaforiek).

Welke narratieve strategieën zet de roman in om religie en seculariteit te verbeelden?

Narratologische analyse

Postseculiere interpretatie

Hoe verbeeldt de roman de verhouding tussen religie en seculariteit?

Uit de status quaestionis in postseculiere literatuurstudie destilleer ik vijf posities die romans kunnen innemen over de verhouding tussen religie en seculariteit. Binnen romans kunnen narratieve onderhandelingen plaatsvinden waarin deze posities tegenover elkaar worden uitgespeeld.

SCHEIDING

VERMENGING

ONDERMIJNING

1.

Scherpe **grens** tussen religie & seculariteit die niet overschreden wordt

2.

Substitutie van religie & seculariteit (of vice versa)

3.

Dialectische **vermenging** van religie & seculariteit

4.

Ontmaskering van seculariteit als religieus (of vice versa)

5.

Poststructuralistische **ondermijning** van religie & seculariteit

CONTACT

Alexander.VandeSijpe@ugent.be
www.sel.ugent.be

 Universiteit Gent

 @ugent

 Ghent University